

PUISEN PARIREEN TEKO-OHJE KUVINA

Rovaniemi 2010 © E. & J.Norvapalo
JKL 1.11.2012 en

VAIHE 1.

Jos aihiota on useampi pari käytettävissä niistä valitaan parhaiten pareiksi sopivat jotta reen keula saadaan helposti symmetriseksi. Kuvassa paritus- ja kätisyys (oikea/vasen jalas) valinta tehty.

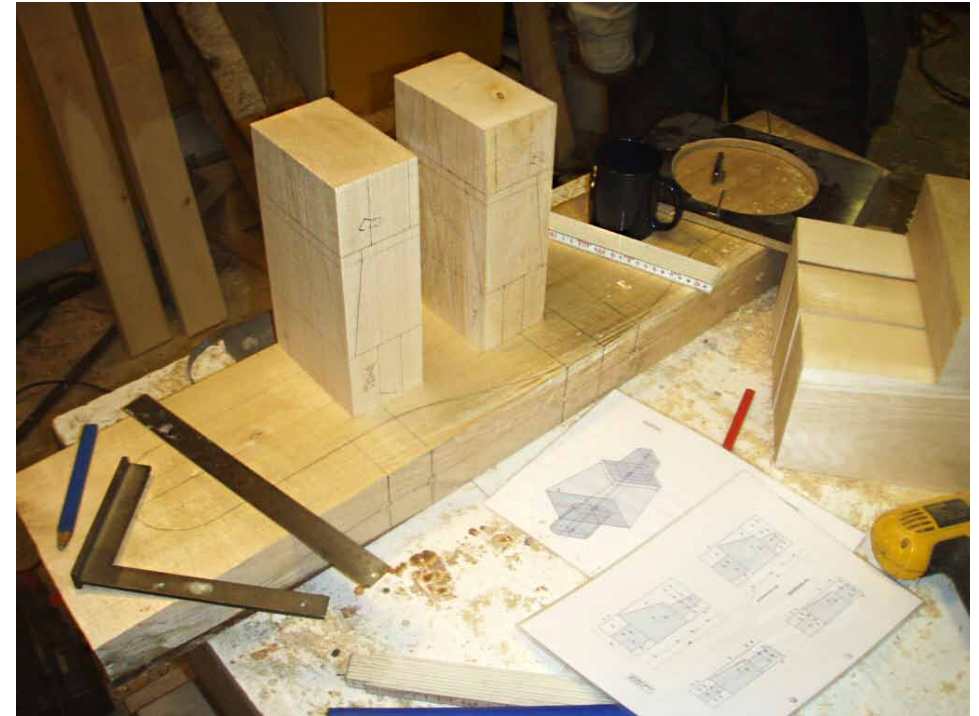
Pohja ja sivut oikaistu, merkitty jalakseen suoran osan alkamiskohta, ketaran kohta sekä jalakseen valmis pituus.

Jalaksien sivuihin piirretään jalakseen lopullinen muoto. [ks. ohje sivu4]

VAIHE 2.

Jalakset tehty pariksi, katkaistu n. 10 cm:ä ylipitkiksi (helpottaa koristeurien tekoa). Otettu liiat pois jalaksesta, ketaran paikka tasattu tasohöylässä. Sabloonan avulla piirretty keulakaaren kavennuksien linjat (toinen peilikuvana). Sabloona esim. 3 mm:n kovalevyä. Leveys jalakseen leveys, pituus n. 2 m:ä. Levyyn piirretään keulakaari oikaistuna ja halutut kavennukset. Peruslinjaksi merkitään jalakseen suoran osan alkamiskohta.

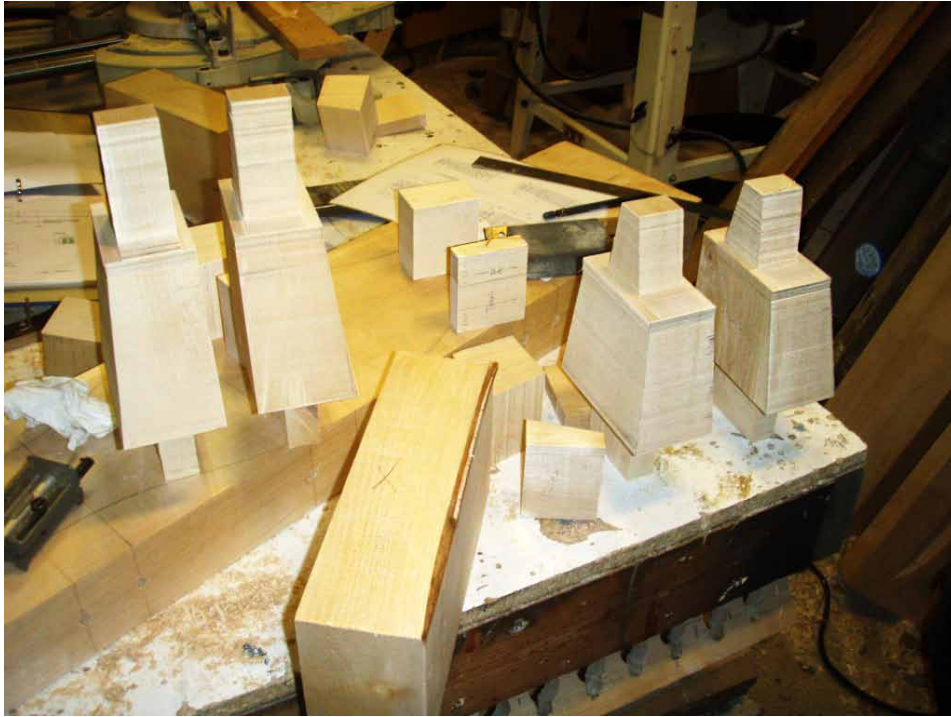
VAIHE 4. *[yllä]*

Ketara aihioita on hyvä olla reilusti ja ympärihöylättyjä piirtämisen ja sahauksen helpottamiseksi. Muista peilikuvat!

Alla etupankko aihio piirrettynä. Ketaroita piirrettäessä jalastappi jalaksen paksuuden mukaan, yläpään kartiotappi pankon paksuuden mukaan, yläpään leveys pankon mukaan. *[ks. ohje sivu 5]*

VAIHE 3. *[vas.]*

Etujalokset muotoiltu paitsi ketaran poraukset puuttuvat. Takajalokset odottavat vuoroaan.

VAIHE 5.

Ketarat sahattu vannesahalla, harkitse sahausjärjestys.
Seuraavaksi raspaamaan ja hiomaan pinnat.

VAIHE 6.

Wanhaan hyvään aikaan tarvekalujen tekijä useinkin koristeli ne erilaisilla urituksilla. Rekiin uritukset soveltuvat oikein hyvin [ks. myös vaihekuva 17]. Uritukset on hyvä tehdä jalaksiin ja ketaroihin ennen osien kokoamista ja jalaksen lopullista katkaisua. Mestari pitelee kiinni ja oppipoika piirtää...

VAIHE 7.

Piirtotyökalu on itse tehty. Teränä simssihöylän sivuleikkuuterä.
Terä ja pala vanhaa runkoa on kiinnitetty vanerin palaan jossa urituksen levyinen olake. Terää kääntämällä valitaan ulompi tai sisempi ura.

VAIHE 8.

Ketaran sovitus jalakseen. [ks. ohje sivu 7]

VAIHE 9. *[yllä]*
Seuraavaksi hammaspuihin...

VAIHE 10. *[oik.]*
Hammaspuut asennettu ja mitattu vaateriin. Jalakset laitettu ristimitaan ja kiilattu hammaspuihin (kiilat on hyvä varmistaa ruuvilla). Ketarat asennettu lopullisesti ja piiloon jäävät pinnat tervattu.
[ks. ohje sivu 7]

VAIHE 11.

Pankon sovitus ketaroihin. Ylätapin reiät sovitetään tarkkaan: hiiltä ketaran tappiin, sovitus, raspaus, hiiltä.... kunnes pankko menee pakottamatta, mutta jämpästi paikalleen. Kaikki puutavara oltava samaa kosteutta, ettei työ mene hukkaan. [ks. ohje sivu 8]

VAIHE 12.

Pankko sovitettu, sahattu muotoon ja asennettu paikoilleen. Edelleen piiloon jäävät pinnat tervattuina. Luonnonväärien kaustapuiden hahmottelu alkanut. Aihoiden muoto sanelee jonkin verran mallia. Liittymäkohta pankkoon ja jalakseen ovat kiinnekohtia. Ensin liittymä korkeussuunnassa kohdilleen → jalaksen liittymän kaarevuus lähelle → Lopullinen kohta määrätään ja tehdään lopulliset sovitukset tempu. Kun ahiot ovat muuten valmiit ennen rautojen asennusta lyhennys pankon puoleisesta päästä sopivaan mittaan. [ks. ohje sivu 12]

VAIHE 13.

Lopullinen muoto on jo lähellä.

VAIHE 14.

Kaustat asennettu. Lumilauta asennettu samassa yhteydessä, lovettu jalaksiin sisäkanteista ja liittymä kaustoihin näiden nokat tasaamalla. Kuvassa näkyy myös hyvin kaustan etupään ja jalaksen yläpinnan piiloon jäävien pintojen tervaus. [ks. ohje sivu 12]

VAIHE 15.

Tervaa jalasten pohjat ja pohjamuovin asennus voi alkaa. Muovi laitetaan ylileveänä ja ylipitkänä paikoilleen. Kärjestä lähdetään ja jalaksen pyöristetyn takapään ympäri muovi käännetetään kuumailmapuhaltimella avustaen. Muovin sivut tasataan höylällä jalaksen mukaan, voi jättää vähän ylileveäksi. Sivuttaispitoa ajatellen lisätään lyhyet muovilistat jalaksen pohjiin, ketarasta taaksepäin, ei liian pitkänä ettei vaikuta kääntyvyyteen.

VAIHE 17. [yllä]

Tervaus tuo hienosti piirrot esiin. Vuosihuoltotervaus muuttaa reen pikkuhiljaa lopulta mustaksi.

VAIHE 16. [vas.]

Tervattu reki, hilaketjun silmukka ja rautoja puuttuu, muuten valmis reki.

VAIHE 18.

Takakareki tuleeikin sitten samoilla työvaiheilla hammaspuissa, erot lähinnä pankossa ja jalasten nokassa, johon tulee vain hilaketjun raudat.

VAIHE 19.

Kun reet on tehty, tehdään rekka. Kuvassa rekka on jo tehty ja irtopohjan teko alkanut. Laudat on jaettu pohjan leveydelle, jantikan hahlo on tehty. Pohjalaudat kasataan pohjan muotoon tehtyihin keski- ja pääty kapuloihin. Päätykapulat yläpuolelle ja keskikapula pohjan alapuolelle. Pohjan muodon määrää ketjut, jotka on tarkoituksella etupäästä enemmän löysemällä. Hahlot reunimmaisissa laudoissa pitävät pohjarallin paikoillaan kovemmassakin menossa. Rekkaan porattu jo tekovaiheessa läpireiät koritappeja varten (tai puunajossa karikoita varten). [ks. ohje sivut 14 ja 15]

VAIHE 20.

Laitojen korkeus käyttötarkoituksen mukaan. Osat kootaan nurkista lavalukoilla (nopea purkaa ja kasata) tai vastaavalla tukevalla lukolla. Rekihän elää ajettaessa, joten ihmisiä kuljetettaessa tarpeen vaatiessa asenna lukot myös laitojen kiinnittämiseksi rekkaan. Takajantikka tulee laudoituksen läpi, joten tee tarvittaessa suoja päälle, ettei raavi ikävästi ahteria. Jantikan on hyvä olla kohtalaisen pitkä, ettei rekka hyppää varsinkin tyhjänä ajossa pois paikoiltaan. [ks. ohje sivut 14 ja 15]

VAIHE 20.

Reki on siro ja kevyt, mutta varmasti kantaa kuormansa.

- ◆ Tukin ajossa yläpankko eturekeen.
- ◆ Pienempää puuta ajetaan rekka paikoillaan.
Kuorma lepää ketjujen päällä.
- ◆ Koritappien reikiin puiset n. 40-50 cm:n korkuiset karikat (tapit) veistellään ja vuollaan reikiin sopivaksi.
- ◆ Reki muuntuu tarpeen mukaan nopeasti kuhunkin käyttötarkoitukseen sopivaksi. Rekeen laitetaan pohja ja tarvittaessa laidat, kun ajetaan klapeja, heinää, ihmisiä ja tarvikkeita jne.
- ◆ Irtotavaraalatikon paikka on reen etupäässä.
Se suojaa samalla matkustajia pyryltä.

Reki on joustava.

**ÄLÄ KÄYTÄ JOUSTAMATTOMIA KIINNITYSKÖYSIÄ
TAI VARSINKAAN KUORMALIINOJA!**

Hamppuköysi riittää kaikkeen kiinnitykseen.

Ulkoasu: J. Leino